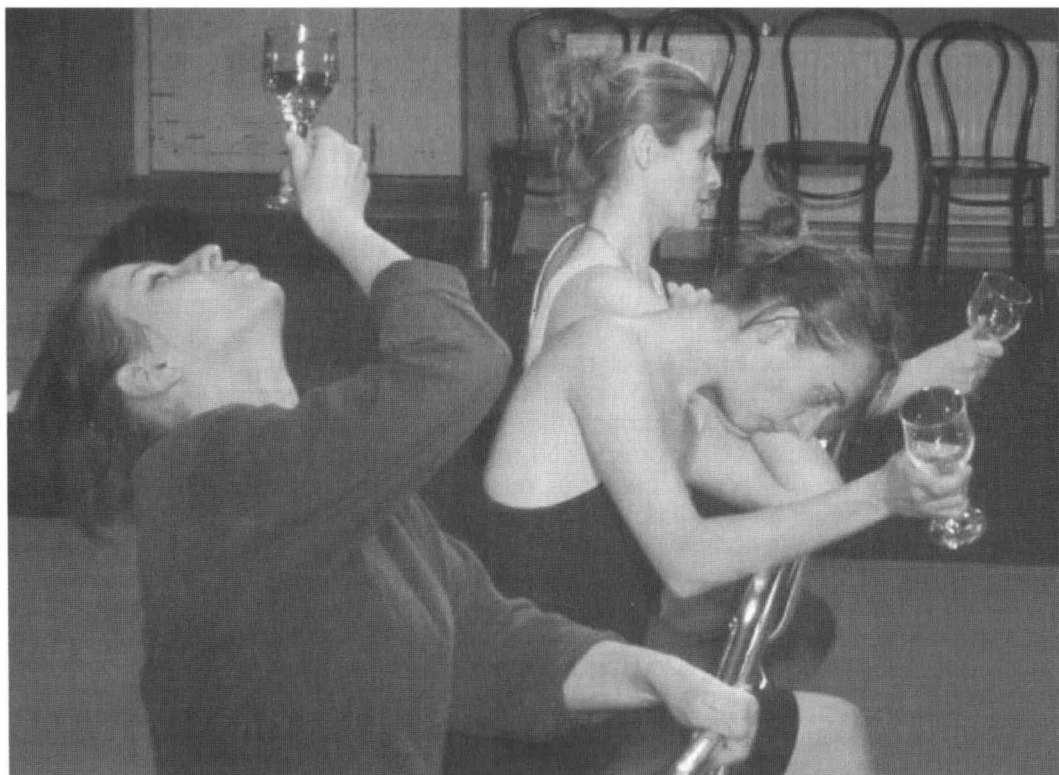

Constantin PARASCHIVESCU

Bacău

Dramă existențială

O plăcută surpriză mi-a prilejuit premiera spectacolului **Casa Bernardei Alba** de Federico García Lorca la Teatrul Municipal „Bacovia” din Bacău, de la sfârșitul lunii octombrie. Invitat de noii directori ai teatrului, tinerii actori Adrian Găzdaru și adjunctul său Gabriel Dușu, am beneficiat de câteva ambițioase semne de înnoire și modernizare a activității. Chiar din seara spectacolului, cu publicul pe scenă, ceea ce mi se pare a fi o experiență inedită aici. Apoi, cu uluitoarea frenezie coregrafică ce deschide reprezentația, într-o dezlănțuire excesivă și aproape dementă de mișcări, pe o muzică de intensitate senzuală și disperare. Tipăt existențial generalizat de niște femei în negru, tinere și vârstnice, într-un vârtej amețitor de patimi refulate. Mi se părea că identific câte o veterană a trupei în această evoluție incredibilă, dar îmi spuneam că nu e cu puțință fizic efortul. A fost, spre lauda lor, datorită regizorului Gelu Badea, care a venit cu o viziune îndrăzneată aici și a cerut un efort colectiv de sincronizare plastică și dramatică a jocului, cum nu s-a prea întâmplat în zonă. Adaug modernizarea studioului de la subsol și o ingenioasă inițiativă *unică*, Ludoteca, grădinița cu jucării amenajată într-o încăpere de lângă sală, unde părinții își pot lăsa copiii în timpul repre-

zențațiilor, sub atentă supraveghere. Nostimă idee și cu beneficii de familiarizare în perspectivă a celor mici cu teatrul.

Considerată una dintre „cele mai tulburătoare piese“ din literatura dramatică universală, *Casa Bernardei Alba*, scrisă cu puțin timp înainte de a fi ucis autorul de către gărzile fasciste (1936), prezintă particularitatea de a nu avea nici un personaj masculin în acțiune. Se petrece numai între femei, captive în casa unei făpturi tiranice, care le impune fiicelor și slujnicelor, cu un despotism fanatic, o austeritate inumană, maladivă. Cu înăbușirea fireștilor dorințe și aspirații de libertate. În expresie exclusiv feminină, drama e mai acută, mai intens dureroasă, o zbatere a ființei menite să dea viață, căreia i se refuză viața. Bernarda a fost asemuită cu Medeea și chiar cu Lady Macbeth pentru încrâncenarea cu care reprimă acest drept la viață al ostaticelor sale și, în atitudinea ei implacabilă, se resimte o recrudescență a intoleranței feudale. Pe regizor nu l-au interesat, însă, rezonanțele istorice și sociale, ci drama existențială a acestor făpturi clausturate, ceea ce mi se pare a fi esența problemei. În autentică reprezentare expresionistă, cu forță de sugestie teatrală, dinamică a compoziției, construcții sincrone ale desenului scenic și o permanentă reciprocitate de reacții în joc. Pe un podium de câțiva centimetri înălțat, pe laturile căruia arcuiesc două punți mici, ca spre o insulă. O ușă dublă la rampă, pe fundalul sălii goale în deplin întuneric, scaune de o parte și de alta a ușii. Pe ea va intra, târând o cățelușă închipuită de lesă, Maria Josefa, bătrâna cu mintea pierdută, căreia Ligia Dumitrescu îi simulează starea, fără a o împărtăși însă. Pe una dintre punți vine, în spațiul delimitat de pereți nevăzuți, Bernarda, cu pași măsurați, egali, de dincolo de timp, suferind, cu glasul rece, fără inflexiuni, dar cu rezonanță neliniștitoare în rostirea Doinei Iacob. Îngheață fetele – Florina Găzdaru (*Angustias*), Firuța Apetrei (*Magdalena*), Luiza Sarivan (*Martirio*), Adriana Pârvu (*Adela*), Eliza Noemi Judeu (*Amelia*) –, îngheață slujnicile – Ioana Ene Mihail, Corina Goranda, Nela Zare, Despina Prisecaru. Plecarea Bernardei dezlănțuie pornirile îngrădite, fetele își mărturisesc coșmarurile, spaimetele, plâsmuirile, tentativele râvnite, aventurile închipuite sau reale. Cea reală stârnește, firesc, panică, admirație, curiozitate, gelozie, rivalitate, ură. Impulsuri violente. Lupta disperată a bietelor făpturi de a se regăsi pe sine într-un univers ostil. O singură dată se întrevede în loja centrală din fundul sălii silueta unui bărbat în semiobscuritate, proiecție a aventurii râvnite, ușile celorlalte loji balansează apoi ca zvâcniri de aripi în sclipiri de lumină și se închid brusc, reinstaurând întunericul. Un foc de revolver sparge avântul, în pocnet strident care îngrozește făpturile, Bernarda sfidează crima premeditată, cu liniștea vocii care spune nepăsătoare că nu s-a întâmplat nimic. Liniște cu nod în gât.

Ar fi nedrept să evidențiez un nume. Toate cele unsprezece interprete se evidențiază împreună și merită deopotrivă elogiul pentru solidaritatea angajată în joc. Cu recomandarea ca acest ritm și această tensiune dramatică maximă să se mențină în majoritatea reprezentațiilor. Pentru Gelu Badea, cu sugestivitatea decorului imaginat, inspirația ilustrației muzicale, originalitatea viziunii și autoritatea de a o impune, sinceră admirație.

Teatrul Municipal „Bacovia“ Bacău – Casa Bernardei Alba de Federico García Lorca, traducerea Cicerone Teodorescu. Regia artistică, decoruri, ilustrația muzicală: Gelu Badea. Costume: Cristiana Ciobanu. Distribuția: Doina Iacob (*Bernarda*), Ligia Dumitrescu (*Maria Josefa*), Florina Găzdaru (*Angustias*), Firuța Apetrei (*Magdalena*), Eliza Noemi Judeu (*Amelia*), Luiza Sarivan, Daniela Vrânceanu (*Martirio*), Adriana Pârvu, Anca Bucșă (*Adela*), Ioana Ene Mihail (*La Poncia*), Corina Goranda (*Servitoarea*), Nela Zare (*Prudencia*), Despina Prisecaru (*Cerșetoarea*). Premiera: 28 octombrie 2005.